

пендіальні оплати мають характер соціальної підтримки студентів з боку держави і є по суті соціальною допомогою, яка надається на прожиття студентам [4, с.43].

Таким чином були висвітлені проблеми працевлаштування випускників вищих навчальних закладах в Україні на сьогоднішній день, проаналізовано чинне законодавство з приводу реалізації молоддю свого права на працю.

Література:

1. Бірченко О. Оптимізація працевлаштування випускників у зоні актуалізованої відповідальності сучасного ВНЗ [Текст] / О. Бірченко // Вища школа. — 2013. — №9. — С.68-73.
2. Жира Й. Моніторинг умов працевлаштування університетських випускників як головне джерело інформації про деформації в освітній сфері [Текст] / Й. Жира // Університетська освіта. — 2012. — №2. — С.48-59.
3. Клименко Н. Працевлаштування випускників вищих навчальних закладів [Текст] / Н. Клименко // Історія України. — 2011. — №4. — С.10-13.
4. Корчевна О. Працевлаштування студентів та випускників [Текст] / О. Корчевна // Освіта. Технікуми, коледжі. — 2005. — №2. — С.41-43.
5. Тарусова Л. Право молоді на професіоналізм [Текст] / Л. Тарусова // Управління освітою. — 2008. — №33. — С.11-22.

Ляскало М.

(наук. кер. — ст. викл. Потапов О.М.)

*студента ІV курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

ДО ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ОМБУДСМАНУ В УКРАЇНІ

Становлення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини відбувається в умовах, коли все ще триває пошук оптимальної моделі вітчизняної схеми омбудсмана. Зазначена обставина зумовлює потребу порівняльно-правового вивчення світового досвіду функціонування цього інституту. Кожна держава, де діє омбудсман, має свої національні, історичні та юридичні особливості й традиції, які впливають на законодавче врегулювання його правового статусу, і будь-яка з моделей цього правозахисного інституту являє для нас науковий інтерес, зважаючи на те, що інститут омбудсмана в цих країнах уже пройшов етап свого становлення, довів свою контрольно-наглядову та правозахисну ефективність. У той же час такий порівняльний аналіз дозволяє спрогнозувати розвиток близьких за змістом процесів формування національного інституту омбудсмана та зробити узагальнюючі висновки щодо вдосконалення законодавчої осно-

ви його статусу. Особливо актуальним у цьому плані є вивчення досвіду становлення інституту омбудсмана в країнах, де цей інститут функціонує тривалий час, та в країнах Східної Європи і СНД, виходячи з їх спільного з Україною історичного минулого, яке наклало певний відбиток на протікання процесів посткомуністичного розвитку та породжує схожі проблеми організації та функціонування інституту омбудсмана в цих країнах.

Таким чином, необхідність дослідження конституційно-правового статусу інституту омбудсмана визначається сучасним станом вітчизняної правової науки, відсутністю поглибленої та всебічної теоретичної розробки цієї проблеми. Це свідчить про його наукову та практичну значущість, актуальність і перспективність.

Український омбудсман являє собою один із ключових факторів створення гарантій демократичного розвитку нашого суспільства та реалізації закріпленого ст. 3 Конституції України принципу визнання людини, її прав і свобод найвищою соціальною цінністю [1]. Діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, як зазначає О.В. Марцеляк, «дозволяє легітимізувати владу, гарантувати громадянам право на «належне управління» з боку державо-владних структур шляхом дотримання ними не тільки «букви закону», але й «духу юридичних норм» у сфері прав людини, правил адміністративної етики». Саме ця обставина, а також легкодоступність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, відсутність зайвих формальностей у його роботі роблять цей інститут більш ефективним у сфері захисту прав людини у порівнянні з іншими правозахисними інститутами, що у свою чергу впливає на динаміку формування країни як демократичної держави, допомагає становленню в ній громадянського суспільства [2, с.126].

Вітчизняна дослідниця Ольга Бичківська у своїй статті «Колегіальна омбудсманівська служба і Україна», розкрила питання функціонування колегіального омбудсмана і можливість створення такої системи в Україні. Саме така система уповноваженого з прав людини діє в таких країнах, як: США, Франція, Литва, Молдова, Швеція, Танзанія, Замбія, Нігерія.

Суть такої системи полягає в тому, що виконання функцій покладається на декілька, а не одну особу. Такі служби функціонують у вигляді комісій, коли рішення у справі ухвалюються колегіально, або у формі об'єднаної служби омбудсманів, де кожний омбудсман, відповідаючи за окремий напрямок роботи, працює та приймає рішення автономно, незалежно від інших [3, с.11].

На думку авторки статті, запровадження в практику діяльності українського омбудсмана розгляду певних питань колегією відповідало б державно-правовій практиці України, де колегії з подібним статусом функціонують в органах прокуратури, МВС, Служби безпеки та в інших державних структурах [3, с.12].

Колегіальний розгляд справ забезпечує об'єктивне, всебічне і детальне дослідження обставин справи; процес взаємного обміну думками є важливим чинником правильного вирішення складних питань [3, с.12].

Олена Майданник, розкриваючи питання забезпечення прав людини, в статті «Інститут омбудсмана у механізмі забезпечення прав людини в Україні», визначила декілька його особливостей в порівнянні з іноземними аналогами.

Однією з проблем діяльності українського омбудсмана є законодавча неврегульованість його представництва на місцях. Так, на переконання авторки, інститут омбудсмана в Україні виступає додатковим (субсидіарним) захистом прав і свобод людини щодо інших правозахисних механізмів. Окрім цього, не передбачено ні організаційних, ні юридичних наслідків, які мають наставати в результаті діяльності омбудсмана для органів та посадових осіб, що припустили порушення прав людини [4, с.13].

Однією з важливих проблем є законодавча неврегульованість його представництва на місцях. У ряді країн діють як місцеві або регіональні омбудсмани, так і омбудсмани з певних питань (юстиції, споживачів, з питань економічної свободи) [4, с.14].

У США служби омбудсмана сформовані у штатах, містах і навіть в окремих установах — у лікарнях, школах, університетах тощо. Водночас цей інститут на федеральному рівні не запроваджений.

Розглядаючи питання діяльності українського Уповноваженого з прав людини, особливу увагу необхідно звернути на питання захисту прав неповнолітніх. Практика свідчить, що існуюча державна система охорони прав дітей сьогодні не відповідає своєму призначенню повною мірою. Це зумовлює потребу розробити механізми захисту прав дитини, зокрема, у сферах охорони прав та інтересів дітей, профілактики дитячої бездоглядності, а також упередження дитячої злочинності.

Лариса Усаченко у своїй статті «Місцевий та регіональний омбудсман як форма захисту громадян», вказує на той факт, що досвід європейських країн переконливо доводить, що найбільш ефективно інститут омбудсмана працює тоді, коли існує розвинена мережа регіональних та місцевих правозахисників. У цьому зв'язку заслуговує на увагу досвід Італії. У цій країні не має посади омбудсмана на національному (центральному рівні), проте, цей інститут широко застосовується на регіональному рівні. На основі статутів областей в Італії були створені офіси обласних омбудсманів [5, с.64]. Крім того дослідниця зазначає, що в Україні вже були спроби постановки питання про створення місцевого омбудсмана. Однією з них можна вважати проектне положення «Про місцевого захисника» розроблене В. П. Рубцовим [5, с. 63].

Таким чином, можемо констатувати, що інституту омбудсмана в Україні необхідні зміни. Вони перш за все повинні стосуватися створення ре-

гіонального або місцевого омбудсмана. Саме це дозволить у більшій мірі проводити розгляд заяв та вирішення питань громадян на місцях.

Література:

1. Конституція України: [електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Марцеляк О.В. Інститут омбудсмана: теорія і практика. — Харків: Вид-во національного університету внутрішніх справ, 2004. — 450 с.
3. Бичківська О.О. Колегіальна омбудсманівська служба і Україна / О.О. Бичківська // Влада. Людина. Закон. — 2010. — №2. — С.9-12.
4. Майданник О.О. Інститут омбудсмана у механізмі забезпечення прав людини в Україні / О.О. Майданник // Адвокат. — 2010. — №7. — С.12-16.
5. Усаченко Л. М. Місцевий та регіональний омбудсман як форма захисту громадян / Л.М. Усаченко // Університетські наукові записки. — 2007. — №4. — С.62-68.

Шовкопляс Н.П.

(наук.кер. – ст.викладач Терещенко А.В.)

студентка IV курсу

факультет соціально-технічних наук та управління

ПВНЗ «Міжнародний науково-технічний

університет імені академіка Юрія Бугая»

Полтавський інститут бізнесу

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ НАДАННЯ ПСИХІАТРИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Психіатрія належить до тих напрямів медичної діяльності, які найбільш актуальні з позицій правового регулювання. Історія нашої країни є переконливим доказом того, як недостатня увага до проблем юридичного забезпечення психіатричної медичної допомоги в поєднанні з девальвацією правового статусу людини здатне негативно відобразитися як на самій психіатрії, так і на тих, хто пов'язаний з наданням психіатричної медичної допомоги. У той же час прагнення України до соціально-економічних і політичних перетворень сприяло також посиленню уваги до забезпечення і захисту прав пацієнтів взагалі та у сфері психіатрії зокрема. Проте кризові явища в економіці, які супроводжували ці перетворення, негативно позначилися на певній частині населення, що призвело до збільшення кількості відхилень у стані психічного здоров'я населення.

Взаємовідносини психіатрії і права пояснюються багатьма обставинами, основними з яких є:

Тривале використання методів психіатрії у немедичних, політичних цілях. Як приклад такого використання можна навести боротьбу з інакдумством в СРСР, коли особи, у яких громадянська позиція відрізнялася